

Sokak Lambalarının Sarı Işığı

– kul mehmet • 13 Mart 2026

Sokak Lambalarının Sarı Işığı

Sokak lambalarının sarı ışığı asfaltı ıslak göstermiyordu aslında; yağmur iki gündür dinmişti. Ama herkesin ayakkabısı hâlâ ıslakmış gibi hafifçe yapıştıyordu yere. Adımlar yumuşak, temkinli, sanki kaldırım taşlarının altında bir şey uyuyormuş da uyanmasın isteniyormuş gibi.

Kimse yüksek sesle konuşmuyordu. Konuşsa bile kelimeler boğazda yarım kalıyor, dudaklar hareket ediyor ama ses dışarı çıkmıyordu tam. Sanki herkesin dilinin ucunda aynı cümle bekliyordu: “Şimdi söylesem... Her şey biter mi?”

Mahallede ilk yürüyüşe başlayanlar çocuklar oldu. Beş-altı yaşlarında bir kız, elinde kırmızı saplı beyaz bir poşet, annesinin elini bırakıp karşı kaldırıma koştu. Ama koşmadı aslında. Koşar gibi yaptı. Adımları havada asılı kaldı bir an, sonra yere değdiğinde ses çıkmadı. Annenin yüzünde o tanıdık panik geçti: “Dur!” demek istedi ama sesi boğazında düğümlendi. Kız durdu zaten. Karşı kaldırımdaki adamın gözlerine baktı. Adam kırklı yaşlarda, gri montlu, sakalı uzamış. Göz göze geldiler. İkisi de gülümsemedi. İkisi de kaçırmadı bakışını. Sadece... Onayladılar birbirlerini. Sonra adam başını hafifçe eğdi ve yürümesine devam etti.

O an anlaşıldı ki: Yürümek artık sadece bir yerden bir yere gitmek değildi.

Yürümek, “Ben hâlâ buradayım” demekti.

Ve bunu yüksek sesle söylemek yasaktı.

Akşam ezanı okunmadı o gün. Minarelerden ses gelmedi. Ama kimse bunu yüksek sesle sormadı. Soru sormak da tehlikeliydi artık. Soru sormak, “Bir şey mi değişti?” demekti. Ve evet, bir şey değişmişti. Ama ne olduğunu kimse tam olarak adlandıramıyordu.

Sokaklarda yürüyenler birbirine bakarken aslında şunu soruyordu:

Sen de mi hissediyorsun?

Sen de mi boğazında o ağırlığı taşıyorsun?

Sen de mi her adımda “Acaba bu son mu?” diye düşünüyorsun?

Ve gözlerle cevap veriyorlardı:

Evet. Ben de.

Ama susuyoruz.

Çünkü susmak, şimdilik en güvenli eylemdi.

İkinci gün marketin önü kalabalıktı. Ama kuyruk yoktu. İnsanlar öylece duruyordu. Kimse öne geçmeye çalışmıyor, kimse itişmiyor, kimse “Benden önce vardı” demiyordu. Sadece bekliyorlardı. Kasiyer kadın, gözleri şiş, makineye her şeyi tek tek okuturken bir ara durdu. Elindeki sütü tarttı, sonra yavaşça

tezgâha bıraktı. Müşteriye baktı. Kadın da ona baktı. İkisi de aynı anda derin bir nefes aldı. Sonra kasiyer fısıldadı:

“Birkaç tane daha alabilirsiniz.”

Müşteri cevap vermedi. Sadece başını salladı. “Biliyorum” der gibi. Sonra poşeti aldı, döndü ve yürüdü. Adımları yine sessizdi.

Üçüncü gün bir çocuk bisikletini sürdü.

Normalde zili çalardı. “Çekilin, geliyorum!” diye bağırdı. Ama o gün zil çalmadı. Sadece pedalları çevirdi. Zincir hafifçe tıkırdadı, o kadar. Büyükler ona bakarken gözleri doldu. Çünkü o çocuğun bisiklet sürmesi, bir çeşit neşeydi artık. “Bakın, ben hâlâ çocukluğumu yapabiliyorum” diyordu. Ve kimse onu durdurmadı. Kimse “Yavaş git, dikkat et” demedi. Sadece izlediler. Ve o izleyişte garip bir gurur vardı.

Çocuk köşeyi dönüp gözden kaybolduğunda, arkasından bir teyze iç çektı. Yavaşça mırıldandı:

“Keşke onun yaşında olsaydım yine.”

Ama sesi o kadar alçaktı ki, yanındaki adam ancak dudağının kıpırdadığını gördü. Anladı yine de.

Dördüncü gün bir adam market poşetini yere bıraktı.

İçinden patatesler yuvarlandı. Üçü kaldırıma, biri yola düştü. Adam eğilmedi toplamak için. Sadece patateslere baktı. Sonra başını kaldırdı, karşı kaldırımdaki kalabalığa baktı. Göz göze geldikleri herkes aynı şeyi hissetti:

Bırakmak istiyoruz.

Ama bırakamıyoruz.

Çünkü bırakırsak, gerçekten biter.

Adam sonunda eğildi. Patatesleri tek tek topladı. Her birini poşete koyarken parmakları titriyordu.

Kimse yardım etmedi. Ama kimse de alay etmedi. Sadece... Tanık oldular.

Beşinci gün bir kadın apartman girişinde durdu.

Elinde anahtar vardı ama kapıyı açmadı. Uzun uzun baktı kapıya. Sonra arkasını döndü ve ters yöne yürümeye başladı. Kimse sormadı “Nereye?” Kimse durdurmadı. Sadece izlediler. Kadın köşeyi dönene kadar herkes nefesini tuttu sanki. Kadın dönünce, arkasından bir genç fısıldadı:

“Gitti.”

Tek kelime.

Ama o kelime bütün sokağı doldurdu.

Gitti.

Ve kimse peşinden gitmedi.

Çünkü gitmek de artık bir seçimdi.

Ve seçmek, tehlikeliydi.

Günler geçti.

Yürümeye devam ettiler.

Adımlar hâlâ sessizdi.
Ama o sessizlik artık başka bir şeye dönüşüyordu.
Bir çeşit anlaşma.
Bir çeşit yemin.
Bir çeşit "Henüz bitmedi" deme şekli.
Çünkü yürümek, hâlâ nefes alabilmektir.
Ve nefes aldıkları sürece, bir yerlerde, bir gün, biri yüksek sesle konuşacaktı.
Belki bir çocuk.
Belki bir teyze.
Belki patatesleri yere düşüren o adam.
Belki de hepsi birden.
O gün geldiğinde sokaklar yeniden seslenecekti.
Ama o güne kadar...
Yürümeye devam edeceklerdi.
Sessizce.
Dikkatle.
Birbirlerine bakarak.
Ve birbirlerini görerek.
Çünkü görmek, artık en büyük direnişti.

Sokaklar hâlâ aynıydı, ama artık aynı değildi.
Onuncu günün sabahında hava ağırdı. Gökyüzü gri değil, griye yakın bir renkteydi; sanki biri bütün maviyi emmiş, geriye sadece yorgun bir kül bırakmıştı. Rüzgâr yoktu. Yapraklar bile kıpırdamıyordu. Ama insanlar yürüyordu.

Artık adımlar daha kararlıydı. Hâlâ sessiz, hâlâ temkinli, ama bir önceki güne göre biraz daha uzun atılıyordu. Sanki bedenler, "Daha fazla dayanabilirim" demeye başlamıştı.
Bir adam, ellili yaşlarında, eski bir deri ceket giymiş, elinde hiçbir şey olmadan sokağın ortasında durdu. Tam ortadan. Arabalar yoktu zaten; kimse araç kullanmıyordu artık. Adam durdu, başını yavaşça kaldırdı, gökyüzüne baktı. Sonra gözlerini kapattı. Uzun süre öyle kaldı. Kimse ona çarpmadı. Kimse "Çekil" demedi. Sadece yanından geçerken herkes biraz yavaşladı. Bir nevi selam gibiydi bu yavaşlama. "Görüyorum seni" diyordu.
Adam gözlerini açtığı anda yanaklarından iki damla süzülüyordu. Ağlamıyordu yüksek sesle. Sadece bırakıyordu akmasına izin veriyordu. Sonra elinin tersiyle sildi yüzünü, derin bir nefes aldı ve yürümeye devam etti. O iki damla kaldırımda kaldı. Kimse üstüne basmadı.

Öğleden sonra ilk kez biri öksürdü.
Yüksek sesle.
Kocaman, boğazından yırtılırcasına bir öksürük.

Herkes dondu.

Öksüren genç bir kadındı. Yirmili yaşlarının sonunda, siyah bere, boynunda gri bir atkı. Elini ağzına götürdü, utandı mı korktu mu belli değildi. Ama öksürük bitince etrafına baktı. Bekledi. Ceza gelecek sandı belki. Ama hiçbir şey olmadı.

Sadece bir teyze, karşı kaldırımdan yavaşça yaklaştı. Kadının omzuna dokundu. Çok hafif. Sonra kendi boğazını temizledi ve o da öksürdü. Küçük, kontrollü bir öksürük. Ardından yanındaki adam da öksürdü. Bir başkası hapşırıldı. Sonra bir çocuk güldü – yüksek sesle değil, ama duyulacak kadar.

Gülüş bir anda yayıldı.

Önce birkaç kişi, sonra daha fazlası. Kahkaha değil. Sadece küçük, boğuk, birbirine karışan gülüşmeler. Sanki herkes aynı anda hatırlamıştı: Ses çıkarmak yasak değilmiş aslında. Sadece çok uzun zamandır yapmıyorduk.

O an, onuncu günün tam ortasında, sokak ilk kez hafifçe uğuldadı.

Uğultu değildi belki. Sadece nefeslerin, öksürüklerin, gülüşlerin, hıştırtıların toplamıydı. Ama o toplam, sessizliğin zırhını çatlatmıştı.

Akşamüstü bir grup genç, eski bir apartmanın merdiven boşluğunda toplandı.

Normalde kimse durmazdı orada. Ama o gün durdular. Bir tanesi, sırt çantalı, saçları dağınık bir delikanlı, cebinden küçük bir kâğıt çıkardı. Katlanmış, buruşuk. Açtı. İçinde tek bir cümle yazıyordu.

Yüksek sesle okumadı.

Sadece kâğıdı havaya kaldırdı.

Karşı kaldırımdakiler gördü. Birkaçı yaklaştı. Okudu. Sonra bir başkası cebinden kendi kâğıdını çıkardı. Aynı cümle değildi ama aynı duyuydu. Bir diğeri telefonunun ekranını gösterdi – orada da benzer bir şey yazıyordu.

Kimse bağırmadı. Kimse slogan atmadı.

Ama kâğıtlar yükseldi.

Bir anda yirmi, otuz, belki daha fazla el havada.

Sokak lambaları yanmaya başladığında, o kâğıtlar ışıktaki titriyordu. Rüzgâr yoktu ama kâğıtlar titriyordu.

Sanki eller titriyordu.

Ve o titreyiş, sessizliğin sonunu müjdeliyordu.

Gece yarısına doğru, mahallenin en yaşlısı olan Emine Nine penceresini açtı.

Normalde açmazdı. Perdeleri bile aralamazdı son günlerde. Ama o gece açtı.

Elinde eski bir gaz lambası vardı. Elektrikler zaten kesik değildi ama o lamba hâlâ duruyordu evde. Yaktı.

Lambayı yavaşça dışarı uzattı. Sarı ışık sokağa düştü.

Aşağıda yürüyenler durdu.

Emine Nine konuşmadı.

Sadece lambayı tuttu.

Sonra biri aşağıdan el salladı. Nine de salladı elini. Küçük, yaşlı bir el sallayışı. Ama o sallayış bütün sokağı sardı.

Bir başkası evinin ışığını açtı.
Bir diğeri balkona çıktı, eline bir mum aldı.
On dakika içinde yarım sokak mumlarla, lambalarla, telefon fenerleriyle aydınlandı.
Kimse bağırıyordu hâlâ.
Ama ışık konuşuyordu.
Işık diyordu ki:
Biz buradayız.
Ve hâlâ buradayız.

Onuncu günün sonunda, çocuklar yine bisiklet sürdü.
Ama bu sefer zil çaldılar.
İnce, tiz, çocuk zilleri.
Kimse durdurmadı.
Kimse kızmadı.
Sadece dinlediler.
Ve bazıları, yıllardır ilk kez, kendi içlerinde bir yer kıpırdadı.
O kıpırdanışın adı umuttu belki.
Belki de sadece “yarın da yürüebiliriz” hissiydi.
Ama ne olursa olsun, onuncu gün bittiğinde sokaklar aynı sokak değildi artık.
Sessizlik hâlâ oradaydı.
Ama artık sessizlik korkudan değil, bekleyişten doğuyordu.
Ve bekleyiş, bir gün patlayacaktı.
Belki on birinci günde.
Belki on ikinci.
Belki çok daha sonra.
Ama patlayacaktı.
Çünkü yürümeye devam ediyorlardı.
Ve her adımda biraz daha yüksek sesle nefes alıyorlardı, vesselam.
Mehmet Aluç